

TEMA 6. O SECTOR PRIMARIO.

1 As actividades de servizos

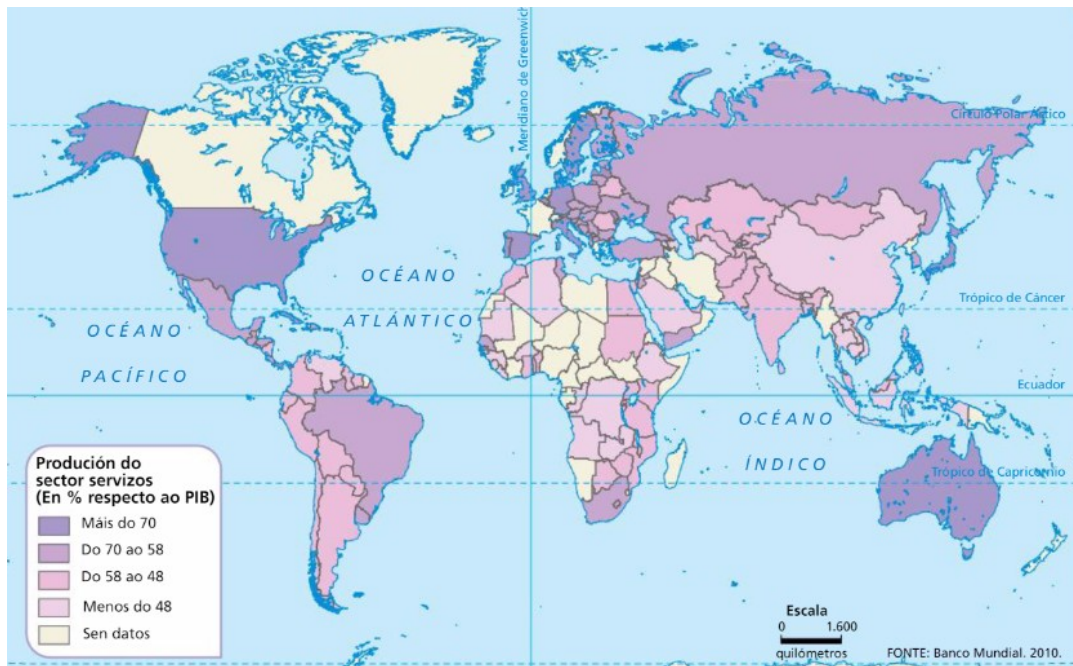
1.1. A importancia dos servizos

Servizos son as actividades que **non producen bens materiais** e que van destinadas a atender as necesidades das persoas e das empresas.

O sector servizos, ou sector terciario, cobrou **cada vez máis importancia** desde o século XX, tanto polo seu volume económico coma pola cantidade de traballadores que emprega.

De feito, estase producindo unha **terciarización da economía e do emprego**.

En xeral, **a máis desenvolvemento, maior importancia do sector servizos**.

1.2. Tipos de servizos.

Os servizos pódense clasificar en **dous grandes grupos**:

- **Servizos públicos:** fináncios **o Estado** co diñeiro que recada dos **impostos**.
  - A súa finalidade é organizar o funcionamento da sociedade (administración, seguridade. . .) e **satisfacer as necesidades básicas da poboación** (sanidade, educación, xustiza,...), aínda que non se obteñan beneficios.
- **Servizos privados:** ofrécenos **empresas privadas** ou persoas particulares e páganos os consumidores
  - A principal finalidade das persoas que os prestan é obter un **beneficio económico**.
  - Estes **servizos son moi diversos:** comerciais, de transporte, sanitarios, educativos, culturais, de enxeñaría e telecomunicacións, etc.

DESCUBRE

A importancia dos servizos públicos

Os servizos públicos satisfán necesidades de interese xeral, **imprescindibles para o ben común** (servizos educativos, sanitarios, culturais, de defensa...).

Deben ofrecerse **de forma regular e continua**, e **antepoñer o benestar social ao beneficio económico**.

Nos **países desenvolvidos**, o Estado faise cargo de gran parte destes servizos.

É o que chamamos **Estado de benestar**.

Nos **países en desenvolvemento**, en cambio, os servizos públicos son deficientes e non chegan a toda a poboación.

1.3. A deslocalización dos servizos

Tradicionalmente, os servizos concentráronse **nas áreas urbanas**, onde hai maior número de consumidores, empresas e actividades administrativas do Estado.

- Os servizos **mais cualificados** e avanzados adóitanse localizar en **grandes áreas metropolitanas** formando distritos de negocios.
- Mentres que **os servizos das administracións públicas**, os servizos sociais e o comercio encóntranse **máis dispersos** polo territorio.

O **desenvolvemento das comunicacións e do transporte** provocaron importantes cambios na localización dos servizos.

Permitiron que empresas dos países desenvolvidos **trasladen** algúns dos seus servizos a países menos desenvolvidos, onde a man de obra é mais barata.

Así, estamos asistindo a unha **deslocalización dos servizos**.

2. O comercio: factores e tipos.

2.1. Os factores da actividade comercial.

O comercio é o **conxunto de actividades de intercambio** de bens e servizos entre os **produtores** e os **consumidores**.

É unha das actividades económicas **máis importantes** por volume de negocio e empregos que xera.

A súa **achega ao PIB é proporcional ao desenvolvemento e á riqueza do país**.

Os **factores** que máis inflúen na actividade comercial son tres:

- O **desenvolvemento dos transportes e das súas infraestruturas**.
  - Uns medios de transporte modernos e unha boa rede de comunicacións favorecen os intercambios comerciais ao **facilitar o contacto** entre fabricantes ou produtores e consumidores.
- A **densidade de poboación**.
  - Onde hai máis poboación, aumentan as posibilidades de mercado.
- O **nivel adquisitivo das persoas**. A maior nivel, máis consumo.

Por estes motivos, **as cidades concentran gran parte da actividade comercial**, pois presentan maior densidade de poboación, maior renda per cápita e mellores redes viarias.

2.2. Comercio interior e comercio exterior.

Existen **dous tipos de comercio**: o comercio interior e o comercio exterior.

O **comercio interior** comprende as actividades comerciais que se realizan **dentro das fronteiras** dun país.

Normalmente, no circuíto comercial **interveñen dous tipos de intermediarios** comerciais:

- Os **comerciantes polo miúdo ou retalistas**. Son comerciantes que venden directamente ao consumidor en cantidades pequenas.
- Os **almacenistas ou comerciantes por xunto**. Son comerciantes ou empresas que compran grandes cantidades aos produtores para vendelas despois aos comerciantes polo miúdo.
  - Os produtos adóitanse **almacenar en mercados centrais**, onde acoden os comerciantes polo miúdo a adquirilos.

O **comercio exterior** comprende as actividades comerciais que se realizan **entre países**.

As compras de produtos estranxeiros chámanse **importacións** e os produtos que se venden a outros países son as **exportacións**.

A **diferenza** entre exportacións e importacións reflíctese na **balanza comercial**.

5. A BALANZA COMERCIAL

Se un país exporta máis ca o que importa, a súa balanza comercial é **positiva**.

Se un país exporta menos ca o que importa, a súa balanza comercial é **negativa**.

2.3. A organización do comercio mundial.

O comercio mundial esta **regulado por acordos** que se establecen **entre os países e na Organización Mundial do Comercio (OMC)**, a que pertencen case todos os Estados do mundo.

O **obxectivo** desta organización é **lograr acordos que faciliten o comercio internacional, eliminando barreiras comerciais** (redución de aranceis) e prácticas desleais (por exemplo, vender a prezos mais baixos que os de produción).

Para facilitar e favorecer o comercio, moitos países únense formando **bloques comerciais**.

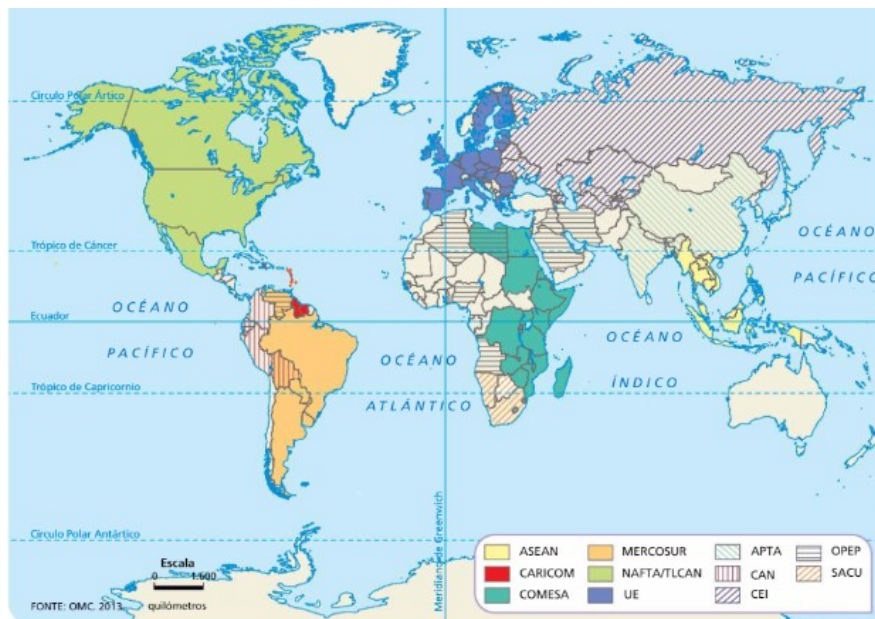
Estes poden ser de **dous tipos**:

- **Área de libre comercio.** É unha zona integrada por distintos países onde o comercio dos seus bens esta **exento do pago de taxas aduaneiras** e, polo tanto, poden circular libremente. Cada país da área **mantén a súa independencia en política comercial**. Un exemplo deste tipo é o **Tratado de Libre Comercio de América do Norte (TLCAN ou NAFTA)**, entre Estados Unidos, México e Canada.
- **Unión aduaneira.** É unha área do libre comercio onde, **ademais** de eliminar os aranceis entre os membros, **se establece unha política aduaneira común fronte a países non membros**. Por exemplo, a **Unión Europea (UE)**

Os intercambios entre países dun mesmo bloque son moi intensos, dadas as facilidades qua hai para comerciar entre eles.

Tamén **hai asociacións creadas para o comercio dun produto concreto**.

Este é o caso da **Organización de Países Exportadores de Petróleo (OPEP)**.

6. PRINCIPAIS BLOQUES COMERCIAIS DO MUNDO

3. Un comercio mundial polarizado.

O comercio mundial **medrou intensamente** coa globalización. Pero este crecemento **non beneficiou** por igual a todos os países: o **85 % do comercio mundial** prodúcese nos países desenvolvidos e nos países emerxentes.

3.1. Novos eixes comerciais.

Tradicionalmente, as **grandes áreas comerciais** do mundo foron a **Unión Europea, Estados Unidos e Xapón**. Pero desde **finais do século XX**, a globalización, o crecemento dos **novos países industrializados**, sobre todo **China**, e a crise económica iniciada en 2007 modificaron a situación do comercio internacional.

- O **eixe Estados Unidos-China**. Na actualidade, estes dous países concentran a maior porcentaxe das exportacións e importacións mundiais.
- Outros **novos eixes comerciais**. Os **países emerxentes** estanse convertendo nos principais protagonistas do actual crecemento económico.

A Unión Europea, en conxunto, **é a primeira potencia comercial do mundo**; efectúa máis do 20% das exportacións mundiais.

O **71 % das exportacións** dos países da Unión Europea realízanse **dentro do ámbito da UE**.

4. O transporte: funcións e redes.

4.1. Que son os servizos de transporte.

O transporte é unha **actividade fundamental** do sector servizos. Consiste no **traslado de persoas e mercadorías** dun lugar a outro.

Para que o transporte sexa posible cómpren **dous tipos de elementos**:

- Os **medios de transporte**, que son **os vehículos** que se utilizan para ese traslado: automóbil, ferrocarril, avión, barco, etc.
- As **infraestruturas**, que son os **elementos necesarios para que funcionen** os medios de transporte: estradas e autoestradas para os automóviles; vías férreas e estacións para o ferrocarril; aeroportos para os avións, e portos marítimos ou fluviais para os barcos.

Os **oleodutos** e os **gasodutos**, como conducións tubulares que son, considéranse tamén infraestruturas de transporte.

4.2. As funcións dos transportes.

Na actualidade, os servizos de transporte cumpren **tres funcións**:

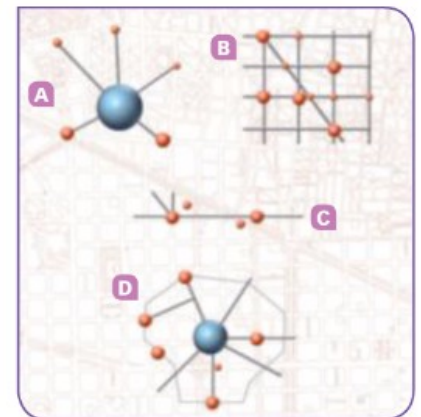
- Unha función **económica**, xa que:
  - O transporte permite o **intercambio de produtos** e o **desprazamento da poboación**.
- Unha función **social**, porque **favorece as relacións humanas**, o intercambio cultural e o coñecemento de produtos exóticos que chegan doutras partes do mundo.
- Unha función **política**, pois, por exemplo:
  - Unha **rede de transporte densa e equilibrada** contribúe á **unión dos habitantes** que comparten un territorio.
  - O **control de certas infraestruturas de transporte**, como o canal de Suez, aumenta o **valor estratéxico** dun país.

4.3. A rede de transporte.

A rede de transporte é o **conxunto de infraestruturas** creadas para a circulación dos vehículos, Está formada por unha serie de **nodos** (cidades, estacións,...) e de **eixes ou liñas**, que son as vías **que unen os nodos**.

Unha rede de transporte pode ser máis ou menos apropiada para o desenvolvemento económico. Para que unha **rede de transporte sexa eficaz** debe:

- Ser unha **rede densa**, é dicir, cun **elevado número** de nodos e eixes.
- Ter unha **ampla conectividade**, é dicir, todos os nodos teñen que **comunicarse entre si** a través de percorridos o máis curtos posible.
- Presentar unha **boa accesibilidade**, de xeito que resulte fácil acceder a un nodo concreto da rede desde outro nodo calquera.

10. Tipos de redes de transporte. Centralizada ou radial (A). Cuadrangular (B). Lineal (C). Anárquica (D).

4.4. A intermodalidade no transporte.

Na actualidade, as redes de transporte tenden á intermodalidade, é dicir, á **confluencia** de polo menos **dous modos de transporte** nun mesmo lugar, de xeito que os traslados de mercadorías e de persoas resulten **máis eficaces** ao **aforrar tempo e gastos**.

5. O transporte terrestre.

O transporte terrestre engloba os desprazamentos que se realizan **por estrada e por ferrocarril**.

5.1. O transporte por estrada.

O transporte por estrada vincúlase comunmente ao **automóbil**, pero tamén inclúe **autocares e camións**.

É o **máis utilizado polas persoas** para os seus desprazamentos, sobre todo en **distancias curtas**, e é un dos máis **importantes para o transporte de mercadorías**.

As súas principais vantaxes son a **comodidade e a flexibilidade**, pois é o **único** medio de transporte que **permite ir directamente do lugar de orixe ao de destino**.

Non obstante, tamén **ten problemas**:

- Depende dunha **rede de infraestruturas custosa**, como son as estradas, autovías e autoestradas, túneles, pontes,...
- É o medio de transporte que rexistra **maior número de accidentes e o máis contaminante**.
- Crea **problemas de conxestión** do tráfico nas grandes cidades.

5.2. O transporte por ferrocarril.

O transporte por ferrocarril vincúlase co **tren** en todas as súas variedades: tren propiamente dito, metro e tranvía.

E un medio **fundamental nas grandes cidades**, onde é necesario contar cunha boa rede de trens de proximidade e metro.

Ademais, nos últimos anos cobrou importancia para o **transporte de media distancia**, debido ao desenvolvemento de trens de **alta velocidade**.

Tamén é moi útil para o **transporte de mercadorías**, pois pódense trasladar **grandes volumes** de produtos de distinto tipo en **vagóns específicos**: vagóns frigoríficos, contedores, cisternas, etc.

O transporte por ferrocarril é máis **rápido, barato e seguro ca transporte por estrada**, e, ademais, é **menos contaminante**.

Tamén ten **limitacións**:

- É **pouco flexible**, pois segue **rutax fixas**, marcadas polas vías férreas.
- Necesita unhas **infraestruturas custosas** tanto á hora de construílas coma á de mantelas.

5.3. As redes de transporte terrestre.

As redes de transporte terrestre son un **factor clave**, aínda que non o único, **no desenvolvemento**, ao facer ás **rexións máis ou menos accesibles e atractivas** para a actividade económica.

- Nos **países desenvolvidos**, a rede terrestre é **moi densa**, cun **alto grao de conectividade e está ben xerarquizada**.

Presenta unha estrutura de estradas encabezada por autovías e autoestradas.

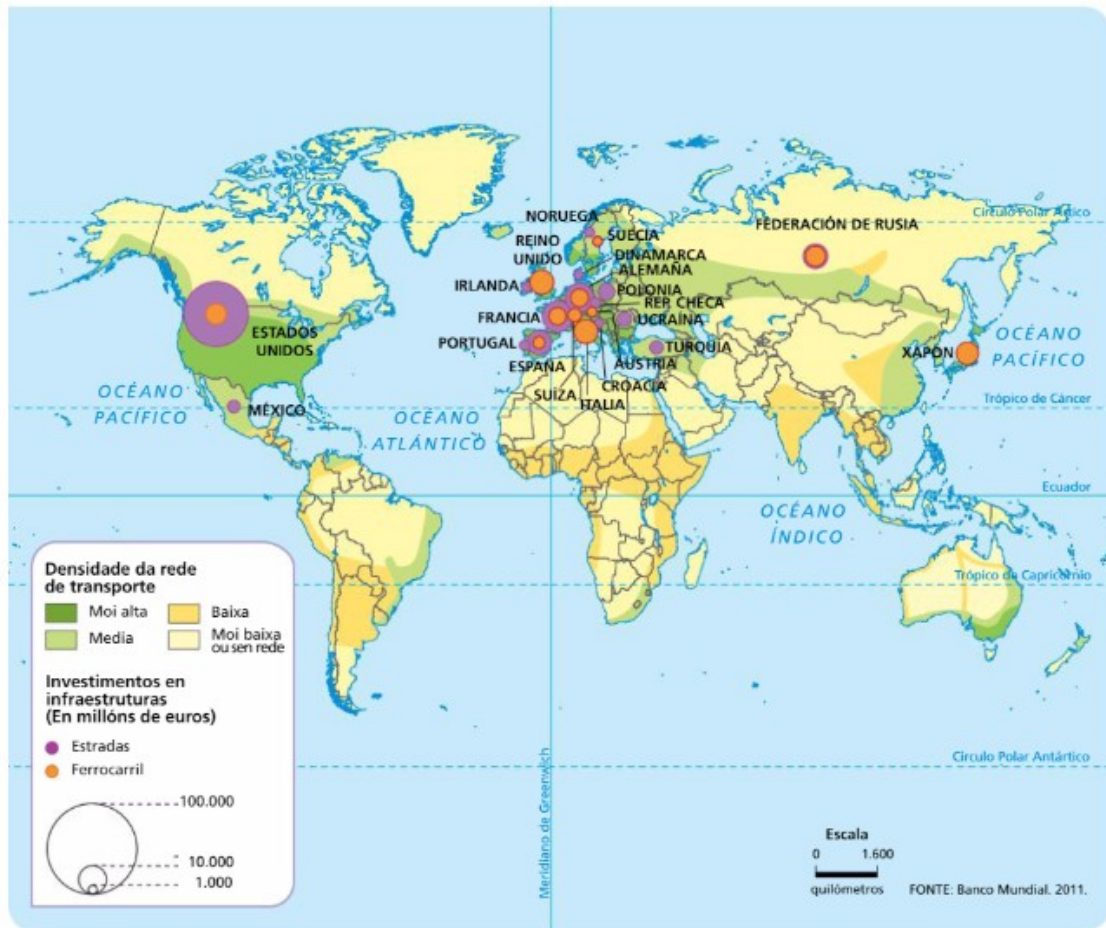
As maiores redes de estradas e ferrocarril encóntranse en **Europa, América do Norte, Xapón e Australia**.

- Nos **países menos desenvolvidos**, aínda que a rede de **ferrocarril adoita ser pouco densa**, é un medio de transporte eficaz.

As estradas están **frecuentemente mal acondicionadas**, o firme está deteriorado ou sen pavimentar e a rede, en xeral, resulta insuficiente.

As infraestruturas de transporte necesitan un **grande investimento** que nin sequera os Gobernos dos países desenvolvidos poden abranguer na súa totalidade, polo que, en moitas ocasións, se recorre á **iniciativa privada**.

13. DENSIDADE DA REDE DE TRANSPORTE TERRESTRE MUNDIAL

6. O transporte naval.

6.1. Características do transporte naval.

O transporte naval abrangue o **transporte marítimo e o transporte fluvial**, que é o que se realiza a través dos **grandes rios** navegables.

Usase principalmente para **transportar mercadorías pesadas e voluminosas**: máis do **90 % do comercio mundial** realizase por esta vía.

É **barato pero lento**, polo que foi **desbancado polo avión no transporte de pasaxeiros para longas distancias**, a excepción das viaxes de pracer, como os cruzeiros.

Necesita de **infraestruturas portuarias** para acoller grandes buques e manipular a carga: peiraos profundos, lugares de amarre, guindastres, edificios de administración e aduanas, etc.

Esixe **enormes investimentos**. Por esta razón, **o Estado financia os portos**, mentres que **os buques pertencen a grandes compañías navieiras** (armadores), que poden ser **públicas ou privadas**.

O transporte naval segue as **rotas fixas** marcadas pola capacidade dos portos e o seu tipo.

Segundo a súa función, os portos **clasifícanse** en portos industriais, comerciais, de pasaxeiros, deportivos, pesqueiros,...

É un transporte **moi contaminante**, polas **perdas de combustible** cando se **limpan os depósitos en mar aberto** ou cando os barcos **sofren accidentes** e provocan **mareas negras**.

6.2. O auxe dos contedores.

Un dos **inconvenientes** do transporte marítimo é que non pode levar as mercadorías directamente do produtor ao consumidor. Necesita **complementarse con outros medios**, como o ferrocarril ou o transporte por estrada, para trasladar as mercadorías ao seu destino final.

Os contedores son **enormes recipientes** en que se trasladan as mercadorías. Grazas a eles, é fácil cargalas nun barco e despois colocar a carga en camións ou trens portacontedores.

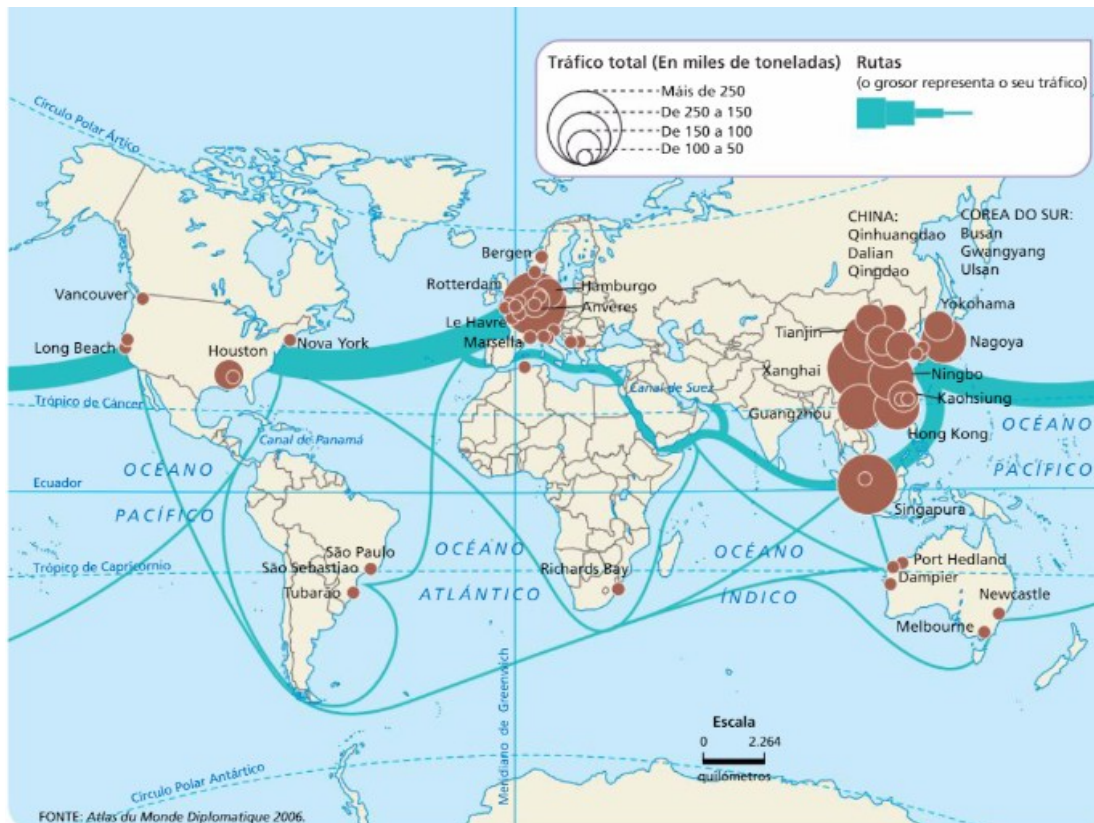
Os portos modernos dispoñen de **grandes terminais de contedores**.

6.3. Principais rutas.

O transporte marítimo realízase por **rutas transoceánicas** moi transitadas que comunican os **grandes centros económicos mundiais**.

As **principais rutas marítimas** son:

- A do **Atlántico Norte**, que une Europa occidental con América do Norte (Estados Unidos e Canadá).
- A do **Pacífico**, que une os mercados asiáticos e Australia con América, e que se comunica con Europa a través do **canal de Panamá**.
- A ruta do **Mediterráneo**, que une Europa occidental cos océanos Índico e Pacífico a través do **canal de Suez**. Comunica Asia e os países petrolíferos de Oriente Medio con Europa e

16. PRINCIPAIS RUTAS E PORTOS MARÍTIMOS

Estados Unidos.

Nas rexións onde existen **grandes ríos navegables**, o **transporte fluvial** cobra grande importancia. O Mississippi, o Danubio, o Rin, o Volga, o Mekong e o Iangtsé son algúns destes ríos.

O Nilo e o Congo son moi importantes a nivel local.

7. O transporte aéreo

7.1. Características do transporte aéreo

O transporte aéreo **destínase principalmente ao traslado de pasaxeiros a longas distancias**.

As **mercadorías** transportadas por este medio restrínxense ás **máis urxentes** (medicinas), as de **gran valor** (material informático), as de **rápida caducidade** (correo, alimentos) e as de **pequeno volume**.

As principais **vantaxes** do avión son que é un medio **rápido, seguro e cómodo**. Pero tamén **implica varios problemas**:

- A súa **capacidade é limitada**, polo que resulta o medio máis **caro**.
- Produce unha **alta contaminación atmosférica** ao utilizar queroseno como combustible.
- A **contaminación acústica** polos ruídos e vibracións obriga a construír **fóra das áreas urbanas**, polo que **cómpren vías de comunicación** entre as cidades e os aeroportos.

- Require unha **complexa e tecnificada infraestruturas** que supón un custo alto, polo que, durante moito tempo, predominaron as empresas aéreas estatais.
- Un inconveniente engadido nos últimos anos foron os **rigorosos controis de seguridade** para previr atentados terroristas, que fixeron aumentar o tempo de espera nos aeroportos.

Na última década, as **compañías tradicionais** entraron nun proceso de declive ao proliferar as **compañías de baixo custo** (low cost).

7.2. Principais rutas

Os aeroportos conéctanse a través de rutas aéreas. Estas medraron aceleradamente nas últimas décadas, contribuíndo á globalización económica e política.

- A maior cantidade de voos efectúase entre **América do Norte e Europa**. O tráfico aéreo entre estas rexións representa o **29,3 % do total mundial**.

•

En

18. EVOLUCIÓN DOS PASAXEIROS NOS PRINCIPAIS AEROPORTOS

segundo lugar sitúanse as rutas que unen **Europa con Asia**, que constitúen o **13,2 %**.

- En 3º lugar están as rutas que van de **Asia a América do Norte**, que representan o **12,2 %**.
- **Oriente Medio** converteuse nun centro aéreo de rápido crecemento

7.3. Loxística aeroportuaria e actividades anexas

A loxística fai referencia ao **conxunto de medios e procedementos necesarios** para a organización dunha empresa ou para a prestación dun servizo, especialmente de distribución.

En sentido amplo, a loxística aeroportuaria comprende as **grandes instalacións e os servizos adecuados para desempeñar a súa función**.

Por outro lado, os aeroportos son atractivos para moitas actividades económicas que se benefician do importante volume de persoas e de mercadorías que os utilizan.

<https://www.youtube.com/watch?v=CEPcV28-WgQ>

8. O turismo

8.1. Concepto e importancia

O **turismo** é todo **desprazamento** das persoas a lugares que se encontran fóra da súa residencia habitual por **motivos de ocio, persoais, ou profesionais**.

A importancia do turismo para a riqueza e prosperidade dos países é cada vez maior.

En 2013 o turismo supuxo o **9 % do PIB mundial** e o **6 % das exportacións**.

Ademais, un de cada once postos de traballo estaba dedicado a esta actividade.

O turismo ten **efectos positivos** evidentes:

- Crea **oportunidades de negocio e empregos**, tanto directos (hostalaría, axencias de viaxe, etc.) coma indirectos (na construción, nos transportes, no comercio,...).
- **Dálle valor económico ao patrimonio natural e cultural**, o que axuda a conservalo.
- Fomenta o **coñecemento entre culturas**.

Pero tamén pode ter **efectos negativos**, por exemplo:

- O turismo litoral pode causar un grande **impacto no medio ambiente**, pois require a construción de moitos edificios e infraestruturas e incrementa a poboación do lugar, provocando:
  - A **degradación de ecosistemas fráxiles**.
  - O incremento da **presión sobre recursos naturais** como a auga.
  - O aumento da **contaminación**.
- Ten un grande **impacto sobre as sociedades tradicionais**, e os seus costumes e usos típicos **poden desaparecer**.

8.2. Evolución do turismo

O turismo **medrou** a partir da **segunda metade do século XX**, cando nos países desenvolvidos se **xeneralizaron avances sociais** como o dereito a un período de **vacacións** retribuído.

En 2012 superáronse, por primeira vez na historia, os **mil millóns de turistas internacionais**.

Ademais, contabilizáronse entre 5.000 e 6.000 millóns de turistas internos, é dicir, os que non cruzan as fronteiras do seu país.

8.3. Tipos de turismo

Os **motivos son moi diversos**.

Podemos agrupalos en **tres tipos: por ocio, por razóns persoais e por motivos profesionais**.

A maior parte das veces as actividades turísticas mestúranse.

Por exemplo, é normal que unha persoa que visita un familiar aproveite para coñecer o patrimonio artístico do lugar.

8.4. Turismo sustentable

Segundo a **Organización Mundial do Turismo**, o turismo é **sustentable** se:

- **Conserva os recursos medioambientais**.
- **Respecta a cultura e os valores tradicionais** do lugar visitado, contribuíndo ao entendemento intercultural.
- Garante **actividades económicas a longo prazo** que xeran ingresos ás comunidades anfitroas e que contribúan a reducir a pobreza.

Non hai que confundir **turismo sustentable con ecoturismo**.

Este último concepto compartía os obxectivos do primeiro, pero limitase a un turismo relacionado coa natureza.

TIPOS DE TURISMO	
Turismo de ocio	<ul style="list-style-type: none"> • Turismo de sol e praia, no que prima o descanso xunto ao mar. • Turismo cultural, que goza dos monumentos, museos e espectáculos, da gastronomía, etc. • Turismo rural, en que se busca, principalmente, o contacto coa natureza. • Turismo deportivo, tanto convencional coma de aventura. • Turismo do xogo, no que se especializaron cidades como Las Vegas (Estados Unidos).
Turismo por motivos persoais	<ul style="list-style-type: none"> • Turismo de visita a amigos e familiares. • Turismo de saúde, en balnearios e noutros centros para recibir un tratamento médico especializado. • Turismo relixioso como, por exemplo, as peregrinacións a lugares sagrados para certas relixións: A Meca, (22) Roma, Santiago de Compostela, Xerusalén... • Turismo de compras.
Turismo profesional	<ul style="list-style-type: none"> • Turismo comercial ou de negocios. • Turismo de congresos e convencións. • Turismo formativo e educativo.

8.5. Destinos do turismo

Europa constitúe o **principal destino turístico do mundo**.

Por países. **Francia, Estados Unidos, España e China** son os que reciben máis visitantes estranxeiros e ingresos por esta actividade.

- **Europa** recibiu en 2013 o **52 % dos turistas internacionais**, que deixaron uns beneficios do **42 % dos ingresos** mundiais por turismo.

Entre os seus **atractivos** podemos destacar o seu gran **patrimonio** histórico, artístico e cultural, así como o **clima e as praias** dos países mediterráneos. **Francia e España** son os principais destinos.

- **A rexión de Asia e Pacífico** é a que máis medrou en 2013. Recibiu o **23 % dos turistas** e o **31 % dos ingresos**.

A **cultura asiática** é un grande atractivo turístico para os occidentais, que, cada vez en maior número, visitan esta rexión. **China, Tailandia e Malaisia** son os principais destinos. Nos últimos anos, Cambodja, Vietnam e Myanmar experimentaron un notable crecemento.

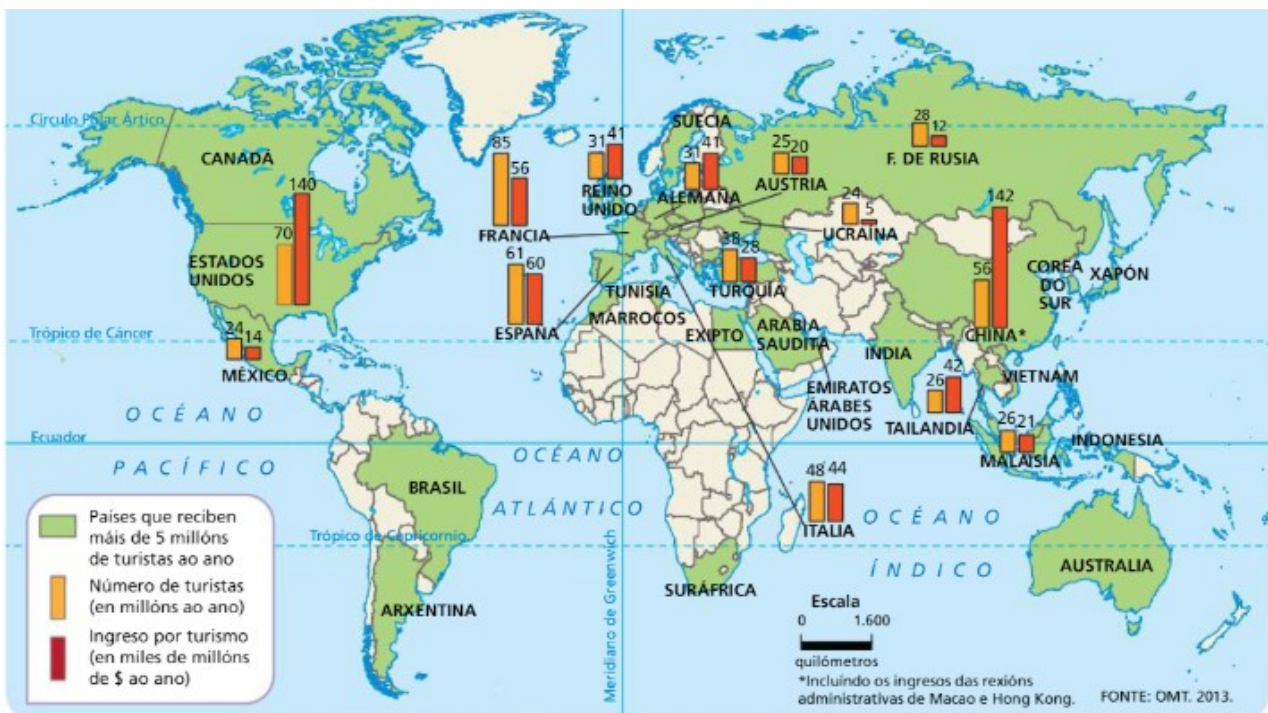
- **América** ocupa o 3º lugar. **Estados Unidos** destaca por número de visitantes e por ingresos. Este país conta con innumerables atractivos, en particular, as súas **grandes cidades e os seus espazos naturais**.

A **moita distancia séguese México**, co seu **importante patrimonio de culturas precolombianas e praias tropicais**.

As **praias** son o principal atractivo dos países **do Caribe**, que xuntos constitúen o terceiro lugar máis visitado desta rexión.

- **África** non presenta unha actividade turística importante.
- **Oriente Medio** sitúase en último lugar en recepción de turistas e é a única rexión que experimentou un descenso, motivado pola inestabilidade política da zona.

Arredor do 80 % dos turistas estranxeiros proceden de países situados dentro da súa mesma rexión.

8.6. Procedencia do turismo

Ata **hai pouco, case todos** os turistas procedían dos **países desenvolvidos**. Hoxe súmanse algúns **países emerxentes**.

Europa ocupa o primeiro lugar segundo a orixe dos turistas internacionais, co **52 %** en 2013.

O segundo posto correspóndelle á **rexión de Asia e Pacífico**, seguida de **América**.

En canto ao **gasto** que realizan estes turistas, nos últimos anos **houbó importantes cambios**.

Desde 2012 **China** sitúase a cabeza, superando a **Estados Unidos e Alemaña**. A estes países séguenos **Rusia e Reino Unido**.

O enorme crecemento de China e Rusia explícase polo grande enriquecemento de pequenos sectores da sociedade.

9. Outros servizos

9.1. Os servizos financeiros

Os servizos financeiros reúnen todas as **actividades e negocios que se dedican a xestionar o diñeiro**: o seu investimento, préstamo e aforro.

O sistema financeiro dun país está **formado polo conxunto de institucións e medios** que poñen en **contacto** aos que **ofrecen o capital cos que o necesitan**.

A. súa función é básica no desenvolvemento da actividade económica, xa que **permite converter o aforro en investimento**.

Os **intercambios financeiros internacionais** medraron de forma espectacular.

Os **bancos** e as **caixas de aforro** son as institucións financeiras máis importantes. Encárganse de **captar o diñeiro** dos aforradores para **prestalo a un xuro**.

Outros intermediarios financeiros son as **compañías de seguros**, que **cobren os riscos que poden sufrir as persoas** e os bens a cambio do pago dunha prima.

9.2. Os servizos de información e comunicación

Podemos diferenciar **dous tipos de medios de comunicación**:

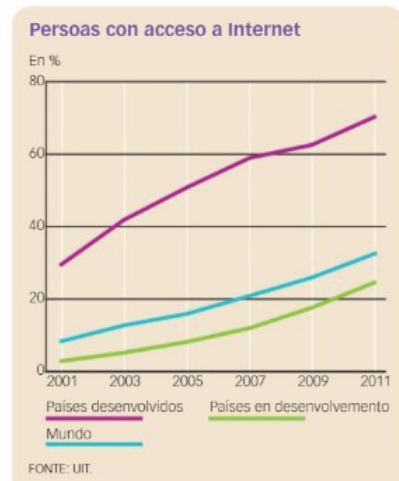
- **os interpersoais**, que poñen en contacto **unha persoa con outra** (por exemplo, o teléfono e o correo), e
- **os medios de comunicación sociais ou mass media**, que **informan e comunican ao público en xeral** (por exemplo, a prensa escrita, a radio, o cine e a televisión).

Internet é á vez un medio de comunicación **interpersoal e social**.

Actualmente, as redes de comunicación permítenos conectar en **tempo real co resto do mundo**.

As **Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC)** provocaron **grandes cambios na economía** (por exemplo, novas formas de facer negocios, como o comercio electrónico), a **organización do traballo** (videoconferencias, teletraballo), a cultura, o coñecemento e o ocio.

31. AS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN NO MUNDO

9.3. Os servizos a empresas

Estes servizos reúnen as actividades que satisfán necesidades das empresas, substituíndo ou complementando servizos que ata hai pouco se realizaban dentro da mesma empresa.

Pódense distinguir **dous tipos** de servizos a empresas:

- **Servizos intensivos en coñecemento (terciario superior)**, como asesoramento fiscal e xurídico, mercadotecnia, deseño, formación, xestión ou servizos informáticos, entre outros. As persoas que os prestan adoitan ter unha **elevada formación académica**.
- **Servizos operativos (ou tradicionais)**, como os servizos de limpeza, seguridade, transporte ou contabilidade.

Estas actividades de servizos **facilitan o funcionamento das empresas** e contribúen ao crecemento económico xeral, xa que **melloran a competitividade empresarial**, pois as empresas dedícanse á súa actividade principal e encargan **outras tarefas** a empresas ou a traballadores autónomos especializados nelas e que dispoñan dos medios adecuados para desempeñalas. Isto reflectirase nun traballo de maior calidade.

9.4. Os servizos persoais

Os servizos persoais son os que **se ofrecen** directamente a **unha persoa ou a un grupo reducido** para o seu uso e gozo persoal. Entre eles inclúense:

- **Servizo doméstico** de empregados do fogar.
- Actividades de **mantemento e reparación** (pintores, fontaneiros,...)
- **Servizos profesionais independentes** de avogados, arquitectos, decoradores de interiores, artistas,...
- **Outros servizos**, como os que ofrecen os salóns de beleza, florarías, balnearios, lavanderías, funerarias, etc.

9.5. Os servizos sociais.

Engloban **servizos, axudas económicas** e outras **actuacións destinadas a mellorar o benestar da cidadanía**. Desenvolvéronse **da man do progreso económico** e dunha **maior conciencia e preocupación polas desigualdades sociais** e por garantir o dereito de todas as persoas a un **mínimo benestar**.

Estes servizos **diríxense principalmente ás persoas e os colectivos máis vulnerables**, como son os maiores, os menores de idade e as mulleres en situación de dependencia, as persoas con discapacidade, os toxicómanos os ex-reclusos, os inmigrantes e as minorías étnicas, as persoas sen fogar... A súa **finalidade é asegurar a todos eles un nivel de vida digno**, unha contorna de convivencia adecuado, o desenvolvemento pleno das súas capacidades e a súa integración e participación na sociedade.

Servizos sociais son os que prestan as **residencias de maiores** e os centros de día, as **vivendas tuteladas para menores** ou para persoas cunha enfermidade mental, os centros de atención e **protección ás mulleres maltratadas**, os comedores sociais, a axuda domiciliaria a persoas que non poden valerse por si mesmas...

Estes **servizos** e a maneira de organizalos necesariamente **cambian co tempo**, para dar resposta aos problemas económicos e sociais que van xurdindo.

Aínda que **hai empresas e organizacións privadas** que prestan servizos sociais (con ou sen ánimo de lucro), **proporcionalos é responsabilidade do Estado**, así como asegurar o seu acceso a toda a poboación en condicións de igualdade.